

L'endemà de la teràpia
Ramon Mas
Edicions de 1984

[Fragment]

Testimonis

EL CAMBRER

No em pensava que l'Ernest tingués problemes reals. Vull dir que tots passem per èpoques dolentes, temporades en què la merda se'ns acumula i estar deprimits és gairebé una obligació moral, un recordatori que la vida podria ser millor, però això no ens hauria d'impedir tirar endavant. Hi ha circumstàncies que escapen al nostre control i no tenim més remei que menjar-nos-les amb patates. S'ha de tenir una mica de tolerància a la frustració si no es vol acabar ensorrat en un pou. Aguantar l'equilibri i no deixar de pedalar. És l'única actitud mental saludable. Tard o d'hora començarà la baixada. O pot ser no, potser la pujada es farà eterna i les cames et diran prou, però almenys pel camí hauràs vist algun paisatge que valgui la pena. Parar és morir.

Sempre he pensat que tot això de l'autoajuda és per a gent incapaç d'assumir la part desagradable d'estar viu. Nens mimats que no han sabut créixer, o pusil·lànimes que no volen acceptar que la felicitat duradora és un mite. Van per la vida com si l'estabilitat fos la manera correcta d'existir, com si la pau interior fos la normalitat de la qual tots ens hem desviat. És pura arrogància! Estan convençuts que l'odi, el dolor, el pessimisme, el desengany, la consternació, el desànim, la incomprensió, l'angoixa, la melangia, la desesperació, el sentiment de culpa, l'ansietat, el fracàs, l'agressivitat, el desamor, l'enveja, els malsons, la tristesa, el ressentiment, l'automenyspreu o les ganes de cremar-ho tot són patologies que es poden curar. És ridícul! Ni que pogués haver-hi emocions il·lícites!

Aquesta visió de la felicitat com un estat mental on s'arriba a través de cursets trimestrals em fot negre. I ho ha infectat tot. Només en aquest poble de merda ja hi ha tres centres de teràpies alternatives, i cadascun ofereix tractaments més absurds que l'anterior. La gent busca ajuda externa per a qualsevol parida, volen que algú els alliberi de tot allò desagradable que comporta estar viu. Així es clar que qualsevol desvagat amb una mica de puteria es veu amb cor d'obrir un consultori i fer-se terapeuta. Si una activitat reconforta a qui la practica, ja se'n pot derivar una cura: ¿que t'agrada pintar a l'oli? ¿Cantar? ¿Menjar xocolata? ¿Escriure? ¿Muntar a cavall? Només cal que algú t'ensenyi a sistematitzar-ne la pràctica i ja tens la teràpia ideal.

Si et fes un inventari rigorós dels tractaments estrambòtics que he sentit mencionar als clients del bar, arribaries a la conclusió que la humanitat està molt malalta. I no m'interpretis malament, jo també ho penso, que estem fotuts, però del cap. És pura psicosi social: cromoteràpia, risoteràpia, osteopatia, fitoteràpia, auriculoteràpia, constel·lacions familiars, flors de Bach, naturopatia, acupuntura, reiki, aromateràpia científica francesa, aromateràpia emocional i energètica, dietètica holística, massatge aiurvèdic, taitxí, teràpia de polaritat, argiloteràpia, musicoteràpia, hidroteràpia de colòn... tot plegat sota la batuta d'uns terapeutes amb el consultori ple de diplomes, i amb fantàstiques tarifes personalitzades.

I jo no nego que la felicitat existeixi ni que s'hi pugui arribar, et ben juro que l'he vist

passar més d'un cop, però és fugaç com un orgasme. La resta del temps: quan no és un all és una ceba. Aquesta és l'única normalitat que un pobre diable com jo pot arribar a reconèixer, la d'anar tirant, caient i tornant-me a aixecar pel meu propi peu. És una lluita constant. I que no em vinguin amb merdes quàntiques ni amb desequilibris energeticoastrals, que jo entenc perfectament el que ens passa per dins, i d'on surt.

Hi ha molt fill de puta enriquint-se a base de fer creure als dèbils i els desesperats que els seus problemes es poden curar. Perquè, no fotem, la majoria de persones que freqüenten aquests tractaments no pretenen deslliurar-se de cap afecció concreta, no tenen una conjuntivitis o una pedra al ronyó, el que volen és una cosa molt més metafísica: estar bé. Però collons, és que per estar bé cal estar malament! Si no a l'únic que es pot aspirar és a una mena de placidesa vegetal.

A l'Ernest se'l veia encaparrat, això és veritat, però jo no tenia manera de saber si ho estava més o menys que tota la resta. Cada matí, a tres quarts d'onze, demanava un tallat amb la llet freda. S'asseia a la taula més allunyada de la barra que trobava buida i llegia el diari sense arribar a treure's la màscara de peix bullit. Era el típic paio que mai no s'acaba d'avenir amb el lloc on està, com si en realitat preferís estar a qualsevol altre lloc. Això, esclar, incomodava els que tenia al voltant.

De l'única cosa que parlàvem era de política, poc i per sobre, i juraria que ell es cenyia a repetir els titulars que acabava de llegir. Cap de les seves opinions era gaire ferma ni gaire bel·ligerant. La veritat és que com a ésser humà semblava un impostor, algú que s'esforça per interpretar el paper de persona normal, i tenia tan poca traça fingint sociabilitat que jo procurava deixar-lo tranquil.

En fi, ja veus que no soc el més adequat per parlar-te d'ell. Sí que vaig publicar un article sobre els fets, però em vaig limitar a reproduir el que m'explicaven els clients, que, en definitiva, eren les enraonies que corrien pel poble. I estic molt d'acord amb tu, el que en sabem és no més la punta de l'iceberg, tot i així mai no he volgut esbrinar què hi havia al darrere. Se'm posen els pèls de punta només de pensar-hi. El que passa és que tinc un cosí que treballa al diari comarcal. Buscava algú del poble que en parlés de primera mà i a mi els calés extres em feien prou falta. De fet primer li va oferir a la meva dona, que és més de llegir i escriure, però com que ella s'hi va negar vaig agafar-ho jo. Igualment, si t'hi fixes veuràs que a l'article no hi posa res que no s'hagués dit abans a altres mitjans.

Doncs això, que no soc una veu autoritzada per parlar de l'Ernest Borginyac. Segurament tenia algun amic que te'n podria dir més coses, tot i que, si t'haig de ser sincer, jo no n'hi he conegut mai cap. També pots provar sort amb els seus pares, viuen a dos carrers d'aquí, i segur que els trobes a casa.

LA MARE

Jo no sé quina mena d'espectacles es programaven al seu món interior quan era petit, però devien ser molt entretinguts, perquè si ningú li feia cap pregunta directa es podia passar dos o tres dies sense dir ni piu.

A nosaltres ens feia patir que amb els anys s'acabés convertint en el típic solitari amb el colesterol alt que perd la virginitat als quaranta.

Quan anàvem de vacances, per exemple, les seves germanes trigaven menys de mitja hora a fer-se amb la canalla que corria per la piscina de l'hotel, mentre ell es quedava

ajagut en una gandula, llegint novel·letes de quiosc.

Els altres nens li feien més nosa que servei.

Per sort la Berta i l'Andrea, que eren dos sols de nenes, l'anaven a buscar i li presentaven els amics nous, i encara que d'entrada semblés esquerp, l'Ernest s'integrava amb facilitat.

La seva millor arma eren les pallassades, li encantava fer el ximple per divertir els altres nens.

Sempre li dèiem que de gran sortiria a la tele. I ho va fer...

El que ens preocupava no era tant que no sabés comunicar-se, ja havia demostrat que quan volia podia ser perfectament sociable, sinó el poc interès que hi posava.

Tenia més de gandul que d'autista.

Vull dir que sempre estava disposat a enriquir-se escoltant opinions alienes, però no sentia cap necessitat de fer valer la seva, ni tan sols quan les dels altres l'afectaven negativament.

A més era un cagadubtes.

Jo això ja ho havia intuït quan encara era un nadó, les mares les veiem a venir, aquestes coses.

Per començar no dormia mai en la mateixa posició: algunes vegades quedava rostit de panxa a terra amb el cap a sota el coixí, altres s'arronsava com un centpeus amb el cul contra la paret, o feia un caneló amb els llençols i s'hi entaforava a dins.

Tot aquell titubeig nocturn em semblava un mal auguri, i el mestre Xamayú m'ho va confirmar.

Sempre ha dit que tinc una sensibilitat especial per anticipar-me a les vicissituds dels meus consanguinis, i que soc una matriarca clarivident (sí, Ell parla així).

El meu home, en canvi, insistia que allò era una etapa, deia que ell de petit també era una mica indecís i que ja li passaria quan tingués edat de sortir amb noies.

S'oblidava que ell, amb seixanta-tres anys, encara té microatacs d'ansietat cada cop que ha de triar de quin gust es menja el iogurt.

[...]